

Lindita Ottarsson

Velkommen til episode 145 av Ypsilonsamtaler, podkasten fra Kirkelig Dialogsenter i Drammen. Navnet mitt er Ivar Flaten, og i denne episoden snakker jeg med Lindita Ottarsson. Lindita ble født i Berat, den gamle, vakre byen midt i Albania. Hun vokste opp i et hjem sterkt preget av kommunismen. Mens hun studerte litteratur og kunst, ble hun kjent med Thorkell, som kom på besøk fra Island. De gifta seg og flyttet til Island, hvor de bodde i mange år før de så flyttet til Drammen. Lindita er utdannet sanger, hun skriver og hun maler. De siste årene har hun blitt mer og mer opptatt av sine albanske røtter, og leder nå et albansk kor i Drammen.

- **Min reise har vært lang, god og spennende gjennom nye språk og kulturer. Nå kjenner jeg mer og mer hvor viktig de albanske røttene er, sier Lindita.**

Da er jeg veldig glad for at Lindita Ottarsson har kommet hit. Hvordan har dagen din vært i dag?

Det har vært en veldig bra dag. Det er begynt ganske tidlig på morgenen, for på mandag begynner jeg kvart på syv. Men jeg pleier å komme litt før, og ha god tid i barnehagen på Konnerud. På mandag går vi på tur, og den turen i dag var på Løvenjordet.

Ja, og så er det faktisk solblitt, og snøen ser ut til å begynne å forsvinne. Det er jo fint.

Jeg tror det var siste dagen til å ake der oppe, for det har vært ganske mykt og vått.

Lindita..., som jeg sa før vi startet, så har jeg googlet litt og funnet ut at Lindita, Google Translate ville ha det til å ha noe med fødsel å gjøre, men det er jo ikke det, det er daggry.

Ja, det er det. På albansk, lind, det vil si å føde. Dita er dag, dagens fødsel, er det som på en måte.

Ja, eller daggry, eller dagens start.

Daggry er det, jeg synes det er veldig fint ord på norsk til å forklare Lindita.

Og Ottarsson, det er jo ikke albansk akkurat.

Nei, Ottarsson er islandsk navn. Det er ikke etternavn, for islendingene har ikke etternavn, men det er en sønn til Ottar, så ble jeg også «sønn» til Ottar. Grunnen var at da vi giftet oss i Albania, da måtte jeg bevise at jeg var godt gift og seriøs, så derfor sa jeg, ok, da tar jeg etternavnet ditt, så ble jeg Ottarsson. Jeg tenkte kanskje å bytte tilbake, for mitt pikenavn er Keli, men jeg kan ikke gå tilbake.

Lindita Keli er ditt pikenavn?

Ja. Lindita Keli. Men jeg liker veldig godt Ottarsson.

Men jeg synes vi kan starte fra starten med en gang, fordi igjen da med den googlingen min, dette visste jeg ikke, men Berat...?

Berat er min by. Berat, det er en fantastisk by.

Gammel, veldig gammel.

Veldig gammel by, og jeg ble født i Berat og gikk på skolen der, og så jeg synes i dag at det er en av de vakreste byene som finnes. Når jeg reiser tilbake, jeg reiser ikke bare fordi jeg er født der, jeg har familie, men jeg resiser som turist og så ser jeg (som en) som kommer fra Island først, eller fra Norge. Og da finner du alt der, du finner historie, du har plutselig støtt inn i middelalderen, i de trange gatene med sånn brostein, og det er mange dager med sol.

Ja, ikke sant, dette er Albania, og den ligger syd for Tirana, den ligger omtrent midt i landet.

Berat, ja, litt sør, det er en og en halv time fra Tirana hvis du kjører.

Ikke det at jeg er kjent der, men jeg så jo på kartet og så at det ligger omtrent midt i, og hvis det skal være litt romslig så ligner det jo litt på Drammen på en måte, for det ligger jo ved en elv.

Det har jeg tenkt ofte, fordi det er en elv som deler, og jeg bor på samme side som jeg bodde i Albania, på den andre siden, ikke på den, der du bor på den kalde side om vinteren. Det er ikke så mye sol om vinteren, jeg bor på solsiden, det gjorde jeg også i Berat, og det har jeg tenkt ofte, men Drammen er fem ganger større enn Berat, og det er sånn hvorfor folk triver seg så godt, fordi det er noe kjent med Drammen. Elv, to deler, og broer. Og broer, ja.

Det var en veldig vakker, gammel steinbro i Berat så jeg.

Og de har stengt den for bilen for lenge siden, så det er ikke vondt i det å, for de som går. Albania, Kosovo, Kosovo-Albanere, altså vi snakker om gamle Jugoslavia, Albania ligger ut mot havet, og så har vi Kosovo som ligger nord-øst, som også har masse Albanere, og det vi har lest og ser jo at det har vært og er mye stridigheter, fordi, ja., politiske ting. Hvor mye av dette opplevde du da du vokste opp i Berat?

Ja, det kan jeg fortelle deg, for nå har jeg mange gode venner fra Kosovo, men når jeg bodde i Albania, det var en sånn paranoia om alt. Jeg har jo kjent noen folk fra Kosovo som bodde i min hjemby, men de fleste var litt sånn, vi var skeptiske fordi de tenkte kanskje de var spioner for jugoslavene, eller sånn. Hva skal jeg si, vi måtte passe godt på.

Så det var et veldig tydelig skille mellom Albania og Jugoslavia da, som var det gamle navnet?

Ja, men jeg snakker om Kosovo, og Albania var stengt, og de kunne ikke engang reise til Kosovo, for Kosovo var som å gå til utlandet, og vi kunne ikke reise dit. Så jeg har kjent når jeg bodde i Albania, så jeg husker også, når jeg gikk i gymnasium videregående skole, da hadde vi tre ungdommer som kom fra Kosovo, de var flykninger av politiske grunner, og vi fikk til å være med dem når skolen var, men kunne ikke besøke dem.

Så det var skepsis, det var mistanke, en følelse av at de kunne være farlige, rett og slett?

Ja, for det er som kommunisme gjør det, det gjorde det å skape litt paranoia.

Dette har ikke jeg googlet, så jeg har ikke lest noe spesielt om historien, men det sitter i mitt hode et navn, Enver Hoxha. Enver Hoxha, ja, vi leste det, eller Hoxha leste vi det, ikke sant, på skolen. Og kommunisme, og stengt land, som du sier. Si noen få ord om det, hvordan det var ut fra ditt synpunkt som ung jente.

Har du lest boka til Lea Ypi, *Fri*? Jeg anbefaler den.

Si det en gang til.

Fri heter denne boka, *Lea Ypi* heter hun. Albansk, men hun er yngre enn meg, men hun forklarer veldig godt å vokse opp i Albania under kommunismen. Nå jeg var liten, visste jeg ingenting. Min far var kommunist, og så fra 1941, og så var han partisan, hvis du skjønner begrepet partisan. Så han var kommunist hele livet, til han døde. Og rettferdig mann og god mann og trodde veldig mye på kommunismen. Så jeg., på en måte så vi Hoxha som gud, for religionen var helt., det var forbudt å tro på Allah eller på Jesus, kirkene og moskeene var stengt. Som jeg ble født i det, jeg visste ikke bedre. Og da levde jeg livet som andre, vi er sånn, barn som er født på 60-tallet, med mange familier rundt og barn og lekter, og tenkte ikke så mye. Men hjemme selvfølgelig, jeg hørte veldig mye om Hoxha og kommunisme, fordi faren min var veldig devoted kommunist, og trodde på det. Og så senere, da jeg så at noen fra min klasse som var veldig begavet og var nesten geni, fikk ikke studere på grunn av faren hans, eller broren hadde prøvd å rømme til andre land. Albania var stengt, det var det ikke mulig å reise, bare de som hadde diplomatisk visa eller noe.

Men sånn er det jo for barn, når en vokser opp i en sammenheng, så stiller den ikke de grunnleggende spørsmålene til å begynne med. For man lever livet slik som man lever det, og det er enkelt.

Jeg har tenkt mye på det, fordi da jeg flyttet fra Albania, så alle spurte kommunisme til, men vi hadde liv. Jeg har lest mange bøker, og sånn, vi har liv å fortelle om. Vi hadde gode venner, gode naboer, og så på en måte det samme 60-tallet som har vært her, og så andre land, der det var ikke så mye om politikk eller om kommunismen. Men på skolen, der måtte vi lære mye om kommunismen. Vi hadde eget fag som heter, da er det «historie om kommunistflokkene», som det het, helt fra begynnelsen. Og så er det litt rart, for jeg har lest en annen bok som ikke stemmer med den som vi har lært. Vi har lært en helt annen ting.

Ja, for det er jo en, man kaller det en slags revisjonisme også. Man skriver historien sånn som det passer, ikke sant, i systemet. I systemet, og man skriver til og med om historien bakover for at det skal passe med ideologien. Absolutt. Så dette er jo kjent i totalitære systemer da.

Absolutt, ja det var det.

Og det som også er en del av min barnelærdom, det er jo at kommunismen også er veldig religionsfjertlig. Altså at kommunismen er på en måte en totalideologi som ikke har rom for tro, religiøs tro.

Absolutt, det er sånn bygget på det franske revolusjon som jeg husker det.

Ja, Laïcité. Laïcité også, det vil si et sekulært samfunn.

At religion er «opium for folket». Så det er. Nei, men det som jeg har lært fra historien der til 1967, kirkene var åpne, også moskeene. Men etter det begynner de å stenge og ødelegge, så det var helt forbudt. Men vi visste i byen hvem som var muslimer og hvem som var ortodokse. Fordi da er det en tradisjon hvordan alle som tilhørte de ortodokse kirkene, navnet deres var annerledes enn de som var muslimer.

Men jeg har også hørt fortalt i denne serien, jeg snakket med noen andre, at det var også på en måte god tone å ikke spørre etter eller grave i en religiøs bakgrunn. Altså at man var borgere av staten, man var albanere, eller var en del av fellesskapet, og hvordan man da trodde, eller forskjellighet innenfor det ble tonet ned, og det skulle det ikke snakkes om.

I byen min har det aldri vært noe konflikt mellom muslimer eller kristne folk. Til og med hvis du reiser, hvis en dag du reiser til Albania, det er en katedral, eller kirke som heter Onofri, det var en maler fra 1600-1700. Han hadde malt et bilde, et bilde, hvor det er en kirke, to kirker, og så noe med bibelske figurer, og i bakgrunnen der ser du en moske. Ja, akkurat. Og det finnes ikke på, det har alltid vært en god tone mellom befolkningen.

Men du opplevde da i din tid at det ble skarpere, det ble farligere, man skulle ikke snakke, det ble direkte også undertrykket som religion, er det sånn du forstår, fra 67-68?

Jeg kan ikke si det, fordi ...

Du opplevde det ikke?

Jeg opplevde det ikke, fordi jeg kom ikke fra en sånn familie som hadde sterk ...

Nei, nei, ikke sant? Du var på riktig side.

Når du ikke vet, du vet ikke. Senere kan du tenke på det, du er inne i det nå og ser ikke, så du har det nære bildet og ser ikke. Og så barn, vi hadde andre ting til å gjøre, andre ting til å oppleve, og jeg tenkte ikke på det.

Så dere bodde i byen slik at dere lekte i gata, eller hvordan var det?

Jeg bodde midt i Berat, jeg bodde i en blokk, en ganske stor blokk med mange familier og mange små barn som lekte ute hele dagen.

Men du var et musikalsk barn, ikke sant?

Jeg vet jo, jeg var heldig. Når jeg gikk på første klasse på skolen, så kommer en ung jente og en mann som vil få elever på musikkskolen, men de må prøve først å ha en sånn test. Og så jeg var en av de som viste at hun kan synge, deg kan vi ta med ... Jeg var en gruppe barn som første gang i livet jeg så en piano. Å, dere ser piano? Nei. Så jeg ble litt skeptisk, hvor skal vi ...

Men så har du sett andre instrumenter?

Ja, det er sånn harmonika og det er fordi de har klarinett og de bruker det. Men piano, jeg hadde aldri kommet nær en piano før den dagen. Og så sa de, ok, hun kan være med oss, for hun har gehør og vi kan ... Så det var det, sånn var det reisen min, og jeg er veldig, veldig takknemlig at jeg begynte å spille piano som barn. Og så ble jeg ferdig med åtte år, og så kunne jeg ikke studere mer, sånn ble det ... Det er litt misforståelse, men jeg er glad for det, fordi jeg studerte gymnasium, ganske bra

gymnasium, så senere studerte jeg litt litteratur og språk. Men når jeg kom til Island, da studerte jeg sang.

Hvordan var ... Hva skjedde? Hvorfor dro du fra Albania?

Ja, i 92 ble jeg kjent med Thorkell, mannen min, islendingen. Han kom til Albania, ble kjent, og det begynte sånn en veldig søt kjærlighetsstorie.

Dere ble kjærester,

Helt klart. Og så giftet vi oss i ... Nei, det er egentlig en sånn crazy historie, når man tenker på det.

Ja, men fortell..

Det er veldig kort tid. Vi ble kjent med hverandre.

Thorkell har også fortalt sin historie, ikke sant, i en annen episode, men få høre.

Ja, vi ble kjent, vi var i Tirana, hovedstaden. Det var noe sånn workshop om ... Og så, jeg synes han var veldig kjekk, og så sier han ... På Island, du har kallenavn. Han heter Thorkell, men jeg kaller han for Kjele. Og mitt pikenavn er Kjele. Men det er sånn litt Kjele og Kjele. Og så sier jeg, jeg heter Lindita Kjele, og jeg heter Kjele. Og ja, vi har en stor familie her. Sånn ja, det er litt sånne ting som jeg tenker tilbake på. Wow, det var «ment to be». Og så traff vi hverandre etter to måneder. Vi reiste til ... til Romania. Vi tok bussen gjennom Balkan. Første gang som jeg reiste ut av Albania.

Og det var ikke noe problem med det da?

Det var ... nei, nei. For det måtte vi få vise oss folkene. Så var det en ungdomskonferens i Bukarest, i Romania. Og vi ble kjent, vi hadde 20 timer i bussen, og da snakket vi, og så liksom veldig kjæreste på bussen. Så ser du ringen min her. Dagen etter når vi kom til Bukarest, vi mistet hverandre. Det var ikke telefon på den tiden. Vi skulle ... han skulle gå dit, og vi så ikke hverandre hele dagen. Når han kommer tilbake, sier han, jeg kjøpte ring til deg. Det er på markedet ... på gata ... Og så jeg har den, fortsatt, den ringen. Og den er ... og så jeg tar den når jeg var gravid, og fingrene hovner, så setter jeg den tilbake etterpå. Men den er når vi giftet oss. Så har jeg hele tiden på meg. Det er en søt kjærlighetshistorie.

Ja, søt. Men dere snakket engelsk med hverandre da?

Ja, vi snakket engelsk. Og ja, engelsken min var ok, ikke så bra, men det ble bedre etter hvert. Fordi mitt språk er albansk, så lærte jeg fransk på skolen. Og jeg var mye bedre på fransk enn på engelsk. Men jeg så flere folk som kom til Albania, de snakket engelsk. Veldig få som snakket fransk. Og med fransk var det så mer sånn akademisk, og vi leste bøker, og hadde ... Jeg hadde også en eksamen som kalles Aperez Universite, for å vise at jeg kan være forsker, eller kanskje undervise. Men engelsk da var det ...

Så fransk litteratur har du studert?

Ja, jo, jeg har studert allment litteratur, ikke bare fransk. Men vi i Albania på den tiden, vi studerte til realisme-sosialist, og det er ikke mer. Og den andre litteraturen som har vært dekadent. Ikke surrealisme, ikke kubisme, ikke noe annet, ikke ...

Så det skal være streit, folkelig, realistisk, oppbyggelig, konstruktivt?

Absolutt, som i Sovjetunionen, de hadde det samme. De var redde kanskje vi skulle bli som de andre, og hadde andre ideer og andre ... Og så bli fri i tankene, på en måte.

Jeg leser Solsjenitsyn igjen nå. Og det er ganske utrolig. Han har jo en sånn distansert, ironisk ... Det blir en slags komikk midt i tragedien, hvordan han beskriver disse kadrene.

Du beskriver gulasjen, hvordan han bare ...

Ikke den, nå leser jeg en som heter Første Krets, som er fra et fengsel ... Vi kunne snakke mye om det, men det skal vi ikke. Men at du har en ideologi og en politikk og et helhetssyn som er så forankret og så sterkt og gjennomført med sånn makt, at det oppleves som ... For de som da ikke kan passe inn i det, eller som ikke aksepterer det, det blir jo katastrofe.

Absolutt. Men jeg var heldig. Jeg var ikke med i ... Som jeg sa, min far passer godt i det systemet som jeg er. Men når jeg ble ferdig med studiene, jeg ble valgt å jobbe som sekretær i et ... ungdomssenter. Men de var selvfølgelig under ... Under partiet. Under partiet, akkurat. Men jeg prøvde ikke å være det samme, jeg prøvde å være litt annerledes, fordi rett og slett likte jeg det ikke. Jeg vet ikke hvorfor, men jeg likte ikke den. Jeg kan ikke si at jeg var så klok, og jeg visste det sånn ... Jeg kan ikke si det. Det var jeg ikke, men ...

Magefølelse, intuisjon ...

Jeg sier følelse, magefølelse, det passer ikke som ... Hvorfor blir du ikke kommunist? Jeg kan ikke være kommunist, fordi jeg føler meg ikke ... Jeg er ikke sånn perfekt, fordi tankene mine ... Jeg rømmer fra klassen, og jeg vil være med vennene mine, jeg vil ikke snakke om hva de andre gjør, jeg vil ikke, og jeg aldri, aldri. Så så jeg hvordan de andre var, de som jobbet i partiet, er noen folk som ... I dag utvikler jeg litt sånn ... Jeg kan ikke si at jeg er en anarkist, men statusen som noen har ... Fordi du jobber i et sted, det liker jeg ikke. Du jobber et sted, du har det status fordi ... Din jobb, du får betalt for det. Det er sånn ...

Men Lindita, la oss snakke om det som da ikke kunne snakkes om, og som er felles for Thorkell og deg, som er en slags universalisme, bahai-troen. Ja, det var gjennom bahai-troen som vi ble kjent med hverandre. Så det var det som førte dere sammen?

På den tiden jeg var litt tørst for å finne noe sånn ordentlig råd, fordi alt var ... Hva skal jeg si? Alt falt ned, vi hadde ingenting til å holde i. Så tenkte jeg at det passer ganske godt for meg. Så ble vi ...

For Thorkell kom også ... Han har jo også en sånn fantastisk historie om hvordan hans vei har vært, ikke sant? Og at han er teolog, han er filmmaker, han tenker mye. Så når han kom til Albania, var det også en del av dette prosjektet med å finne ut av ting. For hans del?

Ja, det lærte han mye, og sånn verden hans ble større, og så at det finnes andre folk og andre måter, hvordan er det å leve i kommunismen? Og så bli kjent med albanere og lære språket. Han kan fortsatt, men vi snakker ikke så mye albansk hjemme.

Ok, konferanse i Romania, lang busstur, ring på fingeren, tilbake igjen, og så ...

Så kommer vi hjem, og foreldrene mine levde ikke den tiden, så kommer jeg inn i min leilighet.. Vi bor sammen i Albania. Hvis du er ikke gift, da bor du med broren, søster, så kommer jeg inn. «Her er min forlovede, og jeg gifte meg om tre måneder». Jeg var veldig selvstendig, at de hadde ikke noe å si, men det var litt vanskelig å snakke, for de kunne ikke engelsk, og de kan ikke i dag heller. Så det var en slags historie. Alle spurte: hæ? - Hun skal gifte seg med en islending, og han er mye yngre enn hun, og så var det ... og vi giftet oss i februar, ingen giftet seg i februar i Albania.

Og det var litt mot ... For det skal være fest, og det skal være ...

Ja, alt. Og så selve bryllupet ble en slags eventyr på en måte. Det er folk som snakker i dag om det også, men ikke jeg, jeg glemte det.

Så «eventyr» fordi det var så forskjellig fra det andre, eller ...

Det var veldig forskjellig, vi hadde dans, vi hadde dikt, så vi hadde ... ja, det er sånn litt annerledes, hvordan jeg kledde meg, hva spiste vi, hvordan folk ... Vi brøt hele alle de tradisjoner, det var sånn ...

Men både Thorkell og du er jo sterke mennesker, men vet dere hva dere vil, og er ikke så veldig opptatt av hva andre sier.

På en måte, jeg er ikke så ... men jeg er blitt ... Jo, selvfølgelig tenkte jeg hva de andre tenker om meg, men jeg har alltid gått min vei. Men ikke så ... Thorkell er mer direkte og sier ting sånn, men jeg er det, men jeg er mykere på veien. Men jo, det ... jeg har alltid vært litt annerledes. Jeg kan ikke si at jeg er sånn typisk albansk, aldri vært. Aldri vært den.

Hva er typisk albansk? Gi meg sjablongene..

Jeg har ikke sant det, jeg skulle ikke ... Jeg skulle ikke komme ut med det. Men ... som liker tradisjoner som ... Hva skal jeg si ... Jeg kan ... jeg liker tradisjoner. Jeg liker tradisjoner på en måte, fordi jeg synes det ... du er ikke ærlig mot folk. Altså, det er ikke ... og du lever sånn litt ... litt fengsel, jeg vet ikke ... Du er sånn ... du har ikke så mye valg. Hvis noe kommer til deg fordi ... fordi du har bursdag ... eller sånn ... Da må du gå tilbake, fordi det er ... Du må gjøre det samme, i en måte. Du gjør noe bra, tyngd og tungt.

Du får forventninger samtidig.

Ja, sterke rammer og forventninger. Jeg vil være snill og god, og så ... Men ... en slags kode som ... Du må leve etter den koden. Det ... jeg vet ikke, men jeg liker ikke så mye ... Noen tradisjonen gode, men nå er det ... Ja. Ikke for meg.

Det er sosiale rammer og krav, om man skal ... damer skal være sånn, mennesker gjør sånn. I en viss alder ... i gamle dager i ... For eksempel, når du ble konfirmert, da. Da først kunne guttene ha dress og fikk hatt. Da begynte guttene å gå med hatt. Da kunne du gå på fest, da kunne du drikke alkohol. Når du var 15, da ble du konfirmert. Konfirmasjon var liksom ... Det er bare som et eksempel på en sånn veldig klar kode på et nivå som du har nådd, som da samfunnet aksepterer deg som et ordentlig menneske, ikke som et barn lenger. Det var ... men du har jo også mange sånne koder som ... som blir kritisert, og som myndigheten også begynner å snakke om, ikke sant, som urettmessige. Altså at det blir sosialt press, ikke sant, der det sosiale presset blir skadelig, fordi at man da blir holdt borte fra det allmenne fellesskapet, og så videre. Sekt ... altså type sektproblematikk, for eksempel, eller veldig sterke sosiale koder på hvordan man skal gå kledd, eller ... Alt dette her er jo en del av dette samme mønsteret, hvor en fri sjel, eller hvor et menneske som har en sterk individuell sans, ikke sant, og som vil mye, ofte må slåss mot disse tingene, fordi at det ... kanskje er de rundt litt engstelige for at den går for langt, eller ... ikke sant, at det blir farlig på en eller annen måte.

Da mister du identitet hvis det ... Men det var en viss periode i livet mitt jeg måtte leve etter tradisjon. Men når jeg ble ferdig med skolen, så hadde ... var det jeg selvstendig, da kunne jeg leve etter min ...

Men levde du og Torkell i Albania etter at dere var gift en stund?

Ja. Ikke Berat, i en annen by, i Øst ... i Albania som heter Koca. To-tre måneder så reiste vi til ... først til Tyskland, Nederland, og så kom vi til Island. Ja.

Og Island ble det.

Island ble det. Språk, klima, jobb ... Det var når jeg var i Albania, jeg gikk på bibliotek til å se på fakta. Det var ingenting. Og så når jeg lærte ...

Fordi at ikke det var noe?

Det var det, men det var litt sånn økonomisk ... noe fakta som ... noe bilde som var ... Jeg visste ingenting om Island, rett og slett.

Geysir?

På det tida, 1993, var det Google på den, kunne vi Google ... var Google ... Nå internett eller sånn?.

Nei, nei..

Så jeg ble kjent med Island når jeg kom til Island. Og det var 13. juni 1993. Og så var det syv grader. Så kommer jeg fra Albania som er veldig varmt. Du har alle de fire årstidene lett kledd. Helt sjokkert. Men så etter hvert begynner du å elske det landet, og se det, lysene ... Solene gikk ikke ned, og regnet. Det sterke fargene, og gresset var grønt. Gresset var grønt, og alt. Men jeg tenkte meg, hvor er jeg kommet? Hvor er jeg nå?

Du sa i en av disse samtalene som jeg fant på nettet, i intervjuet med deg, at Island har to årstider. Det er vår og vinter, sa du.

Ja. Det er vår, eller høst eller vinter, eller sånn. Det hender at vinteren kan bli mildere enn her i Norge. Det gjør det, akkurat i vinteren. Men ja, det har bare to. Sommeren var kald. Det var ganske kaldt. Så du blir vant etter hvert, men da er det sånn ... Jeg visste ikke. Jeg visste ikke, jeg ble sjokkert. Men du aksepterte det, og så fant du ut at det gikk an likevel. Jeg synes det var veldig fascinerende. Jeg var sliten av Albania, alle de problemene. Folk var ... Hva skal jeg si? Vi hadde ikke mat på slutten. De måtte ha en kupong til å få ... Det var fattigdom, det var folk som ville reise ut fra Albania. Det var kaos, og folk var deprimerte. Så jeg ville ... Nå reiser jeg bort. Klimaet gjorde meg ingenting. Det er sånn jeg kan tåle det. Og språket. Første gang som jeg kom til ... Første gang kom jeg til ... til Island, til Reykjavik. Da besøkte jeg bestemoderen til Thorkell. Hun, selvfølgelig, kommer ... Kona til Thorkell kommer fra ... Vi må ta ... Og det var nyhetene. Fordi det er liksom ... Klokka syv må man sitte og se på nyhetene. Og de ordene var så lange, jeg kunne ikke ... Ikke skjønne noe som helst. Bare ... Hvor er jeg? Kanskje jeg kommer til månen eller hva slags? Og så i tillegg etter den, kommer det video til Bjørk. Og Bjørk, jeg elsker den i dag, men den tida hun løper i skogen med sånn ... Sånn bjørner, sånn bamse, sånn ... Sånn human behavior. Så sier jeg, jeg elsker den i dag, men den ... Er det mulig? Hvor er jeg kommet? Og så bestemoren hans. Så vanligvis, hvis du er en gammel, du er ikke, da er du kledd i svart, og da er du liksom ... Ser ut som ... Hun var ... Å se vakker, og make-up, og ... Det var bestemoderen, sånn ... Yes! Ja, ja ...

Så en stor overgang. Det var helt overbevist. Men du slo deg til ro. Du skjønnte at dette ville du trods alt, altså det var dette som var greia.

Ja, ja. Bestemt, jeg skulle ... Og du begynte med studier, og så begynte å synge. Jeg ... På Island er det som været, når du kan gå ut med det, når det været er ikke bra, du kan ikke gå ut på ettermiddagen, og vi hadde ikke barn. Så jeg ville fylle dagen med noe annet. Så tenkte jeg, kanskje skal vi begynne å spille piano igjen. Men han ... styreren sa ... Hva skal jeg si ... Som musikkskolen sa til meg, jo, du kan spille, men tenk på en annen ting. Kanskje gjør noe annet. Så tenkte jeg, jeg kan synge. Jeg var glad til å synge, jeg likte klassisk musikk. Så var det en sånn audition, og den damen som ble min lærer i mange år, hun var fra Polen, Alina, hun hørte meg og sa, ja, fint, bra. Da sange Schubert på albansk. Hun sa, men hvis du hører noe spesielt, si meg sånn, for jeg vil ikke bruke penger og tid. Da sa hun til

meg, du må tenke deg. Tenk. Og kom til høsten, det var i juni. Så da begynte jeg. Og det er de nye årene, da fikk jeg første barn, andre barn, tredje barn mens jeg studerte. Jeg gjorde mange andre ting. Underviste i Islandsk for albanere som kom fra Kosovo. Så jobbet som tolk. Gjorde mange ting. Jobbet i barnehage et par år.

For du skulle finansiere studien også? Ja, jeg tok ikke lån mens jeg studerte. Kjøpe litt mat kanskje? Betale leie?

Vet du, når jeg tenker tilbake, jeg var så lykkelig. Jeg var sånn en liten jente som skal, første rekke, og sånn høre alt sammen. Jeg var så tørst, tørst, tørst, å lærte om musikk.

Hvor gammel var du da du begynte på studiet?

31. Ja. For de 32 da...

For dette er et poeng. Det er et poeng i seg selv. Ikke noe med bare din person, men det å skulle begynne med et studium, når man er voksen. Det er mange som er litt engstelige for det. Man går på skolen når man er ung, og så blir man noe, og så er det kanskje ikke helt det man trives med. Men så er det mange som er engstelige for å ta skrittet ut og gjøre noe annet. Jeg gjorde det sånn da jeg ble 50. Jeg tok teologien og ble prest da jeg var 50 år gammel. Jeg hadde karriere gjort mange andre ting før det. Men den erfaringen av å være, som du sier, sulten på å lære noe nytt, og gå inn i noe annet, og fylle både hodet og hjertet, det er utrolig fascinerende. Vi må jo oppfordre folk...

Jeg var sånn svamp. Det er alt som... Men jeg har ofte tenkt til det, for jeg har vært skoleglad. Aldri vært lei av skolen. Jeg begynte fra i 16 år til jeg ble ferdig med universitetet. Mange sier, oi, jeg er så lei. Nei, med den erfaringen, å gå på skolen fordi du vil gå, du vil lære, det er helt annet. Så studerte jeg, visste jeg ikke jeg kunne synge. Begynte med en liten stemme, og så ble stemmen min til en gang ble redd av min egen stemme. Så begynte jeg til å synge de store ariene, og stå på scenen, som gjør meg en sånn og har lyst å følge bra om meg selv. Stå på scenen, og det...

Det må du si litt mer om, Lindita, hvordan man kan finne stemmen. For du sier, du kunne synge. Du har sunget hele tiden, liker å synge, har godt øre. Men hva skjedde? Du sier at stemmen blir stor. Hva skjedde?

Jeg var musikalsk, likte melodier, og så en liten stemme. Men jeg hadde en veldig god lærer, jeg tror hun er en av de beste som er på Island, Alina Dobik. Hun så meg, hun viste hvordan stemmen min skulle høres etter fem år, eller sånn.

Er det akkurat som å trene muskler?

Absolutt, ja. Du må høre sånn, du må bli trygg med pusten, med alt sammen, du må bli trygg, og kommer hvordan... Det tar tid, det tar år, det tar mye, og sånn. Men etter, hva skal jeg si, etter fire år, da begynner jeg som til å... Jeg ble koloratur. Jeg kunne gå veldig høyt opp, alle de arene til...

Nattens dronning?

Ikke helt der, men...

Bare for at folk vet hva koloratur er.

Jeg manglet en F der oppe, jo. Men jeg har andre are som lagt med fra Leo Delib, du kan finne på YouTube en video som har det med det. Aria som var veldig på toppen, de var veldig fine, men jeg ble litt lei å synge bare sånn skala opp og ned, jeg ville ha sånn meningsfull arie som forteller noe, som teksten og forteller noe. Men fra ingenting, da ble jeg sånn... Det... Det er en sangerinne.

Men tenkte du noen gang på å skulle få følge en solistkarriere som operasolist?

Ja, jeg tenkte, når jeg kom hit, jeg tenkte wow, nå skal Norge en større, og sånn. Men da måtte jeg ofre barna mine, og må ofre familieliv, og så tenkte jeg, nei, best jeg jobber i barnehagen, og så jeg skal være frilans sanger. Og det har jeg gjort ved siden av...

For det tror jeg nok må være en veldig, veldig dramatisk valg, fordi det kreves utrolig mye, og man skal synge på forskjellige operahus rundt omkring Europa, eller hvor det er, og lære nye repertoarer, og...

Jeg har det møtt folk som er... jo har det en fin karriere som sanger, men de til slutt, de ender sånn ensomme, uten barn, og uten... Nei, jeg hadde en familie, jeg hadde liv, og sånn, og den ble ved siden av alt sammen. Så, nei, nå har jeg sunget mye oftere her, jeg har sunget ofte i Fjell kirke, og det husker jeg veldig godt, og jeg skal fortelle deg noe. På mange... i alle kirkene, så av og til ble jeg sånn søvni når det er presten prekte, eller sånn, men ikke når du... Ikke når du... Jeg klarte å holde deg våken. Ja, du gjorde det, absolutt. Det var så bra. Og den kirken som er sånn åpen, og så, jeg vet, det var noe som jeg hørte på alt som du sa. Ikke på grunn av at jeg er gjesten din her, men det har jeg tenkt ofte, det er veldig interessant å føle... Du holder det levende. Det er sånn...

Men det var noe sånn som nesten sånn med sangen, at hvis du har noe å si, hvis du vil formidle noe, og konsentrere deg på det, og klare å få folks oppmerksomhet på det, så tror jeg det meste er gjort. Man kan lese opp de vakreste ting, og det kan gjøres korrekt, og det er teologisk korrekt, og det er musikalsk korrekt og sånn. Det er ikke sikkert at det kommuniserer for det.

Nei, det berører ikke.

Så det har noe med kommunikasjon å gjøre, tror jeg. Ja, absolutt.

Og så når du snakker til folk, rett til folk, da har du et budskap de hører.

Det skjønner jeg var et kurs også, kan jo si litt om det også, fordi det å preke er jo en... Altså, homiletikk, det å skulle formidle en tekst fra Bibelen gjennom en refleksjon, gjennom preken, er jo et eget fag, ikke sant? Og det blir tatt veldig alvorlig, for man skal legge ting ut riktig, det skal være teologisk korrekt og så videre. Men så fikk vi muligheten til å gå på et kurs, og vi har ganske fersk prest da, som handler om det å skulle holde preken uten manus. Hvordan preker man uten manus? Og det som slo meg, og som gjorde at jeg fikk en sånn umiddelbar følelse at dette var riktig, og hvor jeg begynte å teste det ut, det var i forbindelse med begravelser. For det som karakteriserer en begravelse, eller en bisettelse, er jo at alle vet hvorfor det er der. Ikke sant? Det er en veldig eksistensielt mettet situasjon, hvor en kjær har gått bort, og hvor man blir nødt til også å tenke gjennom sitt eget, fordi man blir mint på at livet er... det er en dag det vil ta slutt. Og da har man også den slags repertoar av temaer, bibelske temaer og sånt, for det er ikke noe langn vidløftig talet, men kombinasjonen av det at man skal snakke om et liv som har gått bort ut ifra en minnetale, og så reflektere over noen bibelske temaer i den forbindelsen, gjør at det blir veldig mye friere, og jeg oppdaget veldig fort at folk satt jo rett i ryggen og var veldig fokuserte når de klarte å veve seg sammen på en måte som var meningsfull. Og det er faktisk også grunnen til at vi har denne podkasten. For disse minnetalene, det å komme inn i en familie og snakke med pårørende til et menneske som har gått bort, om livet som har vært. Så tenkte jeg, hvorfor skal vi vente? Hvorfor kan jeg ikke ha en samtale med mennesker mens de enda kan fortelle selv?

Du fortsetter til å predike, er det ikke sant?

Ja, men altså, ikke preke, jo litt preke kanskje, men poenget mitt er bare å få del i et, i et menneskes liv, en livsfortelling som man prøver å komprimere veldig da, i en bisettelse. Men det å bruke en hel time, sånn som vi gjør nå. Men bare for å fullføre det, så da den erfaringen av at det går an å si noe veldig meningsfullt og fint i en sånn setting, gjorde at, ja, men det er klart det må jo kunne gå an også i en litt større preken.

Ja, men det er sånn med preken, sånn man føler å bli sett. At du så folk der. Og jeg var en av dem, jeg er ikke Kristin, men jeg hørte alt. Så jeg ventet på din til å synge de solosangene, men jeg hørte det.

Ok, hvor var vi? Vi var i forbindelse med din solist, altså at du jobbet med sang og så videre, men dere fikk barna, og så kom dere hit til Norge, og du har etablert deg her som solist litt, og nå i barnehage. Men du må også fortelle meg litt om både fotograferingen din og skrivningen.

Ja, skrivningen var da det kom i 2014. Det var sånn, jeg er på reise hjem. Når jeg kom her til Norge, da sa jeg at jeg lenger har kommet fra Island, men i albansk, men folk hadde ikke tålmod til at jeg hørte den siste, albansk opprinnelig. Fordi når jeg sang med et kor, det var voksne mennesker, så hørte jeg etter et par år, begynte jeg å synge på albansk, men Lindita, hvordan i verden kan du albansk? Men jeg sa, albansk opprinnelig. Men du sa du var islandsk. Jeg kommer fra Island, men kanskje følte jeg meg mer islandsk den tiden, kanskje det var den sannheten, men nå føler jeg mer at jeg har kommet til røttene mine symbolsk med å synge på albansk og lage et musikkalbum, og jeg har også etablert et albansk kor her i Drammen.

Ja, men du forteller også at hjemme i huset, i familien, så har dere snakket islandsk som et hovedspråk.

Vi snakker islandsk hjemme, ja.

For barnet har vokst, altså de ble født på Island og har gått på islandsk skole.

Den eldste, for det var ni år.

Så dere velger å snakke et språk som er Thorkells språk, egentlig.

Som jeg kan.

Som du kan, og som barna også har lært. Men dere er jo multispråklige, da.

Det er vi jo.

Du snakker litt engelsk, du sier at du har lært fransk, du leser fransk litteratur, du er albansk, islandsk nå, norsk. Så språk, hva er greia med språk? For språk, det er jo gjennom språket vi tenker, er det ikke det? Og jeg merker også at når man snakker et annet språk så blir man på en måte en litt annen person.

Det er det absolutt. Derfor måtte jeg lære islandsk, for i begynnelsen snakket jeg på engelsk. Når jeg begynte å snakke islandsk, da gikk jeg inn i røttene, da så jeg folk hvor de var, eller ble kjent med landet, akkurat gjennom språket. Det samme her med norsk språk. Det er en annen du kan snakke engelsk, det er litt sånn man passer hvordan man formulerer, hva man sier, sånn litt. Men det kommer naturlig når du snakker ditt eget språk. Jeg vet ikke om det er norsk, men norsk, jeg snakker islandsk hjemme, og så har jeg en del kommunikasjon med mine venner på albansk. Men også, det er norsk. Så sier jeg norsk bruker jeg på jobben, og med kollegaer, og så med de som er ikke albanere, eller ikke islendinger. Det er norsk.

Leser du mye på norsk? Leser du litteratur?

Jeg lester veldig mye, ja, jo. Men nå til sist har jeg begynt å bruke veldig mye sånn audio.

Ja, lydbok.

Lydbok, jo, det har jeg. Det siste som jeg, det var Norsk Knausgård, nesten alle de bøkene hans.

Ja, fabelaktig.

Jeg elsker det. Altså, yes! Og jeg hørte.

Jeg har en cirka en meter Knausgård, fra det første...

Å, det er sånn. Er det mulig? Og så andre. Vigdis.

Vigdis Hjort..

Men jeg hører mange. Jeg, nå elsker Annie Hernaux er nå. Hun som fikk Nobelprisen, for jeg oppdaget henne, før hun fikk prisen. Og så har jeg lest forskjellige podcast. Nei, ikke på på en, men sånn bøker, sånn selvutvikling. Nå er akkurat nå holdet jeg med Jay Shetty. Han som er, *How to sing like a monk*. Og det er veldig fint. Så ble jeg ferdig med, det var en søt bok som Shirley Kemp, Martin Kemp, de skrev sammen. Shirley som var Wham, og som var i samme band med George Michael.

Åjajaja, Wham, ahaja. Ja, Wham.

Ok. Spandau, og flott liv. Veldig, veldig vakker bok.

Nei, når du spør så er det jo fordi at, i min .. språk er to ting, det ene er at du hører språket omgitt av språk, slik at du kan, skal du lære tysk, så må du høre tysk rundt deg, ikke sant? For å kunne intonere riktig, for å kunne høre deg inn i språket. Men så må du lese for å få ordtilfang, og tanker, ikke sant? Litteraturen er det som gir, som skaper språket på et vis da. Og derfor tenker jeg at det å lese det språket som man skal bli god i er ganske viktig.

Jeg har lest mye, og så hørte noe. Nå bruker jeg veldig mye på det, jeg kan bevege meg. Det er litt sånn kjedelig å sitte og sitte. Jeg må bevege meg og gjøre andre ting, mens jeg hører på bøker. Men bak til at jeg skriver på albansk, det er 2014, da kom plutselig at jeg måtte uttrykke meg på albansk. Så skriver jeg alle de memoarer på en måte, fra hele begynnelsen, når jeg husker det til meg selv, nå var det fire år på den blokken som vi bodde. Jeg og søsteren min som leker på lekeplassen. Så andre ting. Fordi jeg tenker, det er mange som er negative mot, fordi det har vært det kommunistland, det er mange negativt, de river ned alt som har vært, men det var en god del, fordi det er livet selv. Du kan ikke, don't throw the baby with dirty water. Det er en min forklaring. Jeg har det, du kan ikke kaste meg, jeg og venninna mi som lekte, at det var andre ting enn kommunismen, alle har sitt liv til å fortelle. Det er ikke lenge siden jeg så en film, det var det jenter som ikke hadde foreldre, og som bodde i et kloster. Og de, nonnene der, de var ganske sterke, de var ganske strenge mot dem, og de fikk en sterk skyldfølelse, som ikke er bra, de var ikke frie, men det var ikke annerledes enn å vokse opp i kommunismen. I andre land er det noen andre ting, på andre land.

Man må finne ut det, og i hver sammenheng vil man bli preget av den kulturen som er rundt. Jeg har også snakket en del om det i min oppvekst i et ganske streng.., med besteforeldre, veldig strenge, religiøse strenge besteforeldre, og hva slags rammer det satte, og hvor mye motkraft vi måtte bruke for å bryte ut av det. Fordi man protesterer og skjønner at dette er ikke meg, jeg må finne ut av dette selv. Så det er sånn, tror jeg, det er for det som har gjort at kommunismen, på en måte oppfattes som grotesk, er jo overgrepene. At mennesker som er opposisjonelle ikke hadde muligheter... å i alle sånne repressive...

Og de som hadde vært mot det, de havnet i fengsel, og det var det ikke.

Sånn skjer det jo nå også dessverre. I diktaturene på en måte.

Men man setter pris på det for livet i dag, at jeg har gått gjennom det sterke regimet, og nå har jeg mer frihet.

Jeg synes vi kan få følge det temaet litt mer, fordi du har satt mange ord på det allerede, men den bevegelsen fra å være albansk, og merke at du må bryte litt ut av de rammene, du blir et eget individ, altså forholdet mellom fellesskapet, som du akkurat nå sa, det er mye positivt i det, men du må finne din egen stemme på en måte. Men så skal den stemmen også plutselig skapes i en enda ny setting. Så hva er det som skjer med Lindita i den bevegelsen som går? Er det romantisk å snakke om at den har en kjerne, en individuell kjerne, at man alltid er den samme? Eller hvordan blir man preget og forandret gjennom den reisen?

Det er fint at du har spurt meg på en måte. Jeg tror jeg alltid var en drømmer, med føttene på jorda. Også for meg i Island var det en drøm å bli kjent, og alltid liker jeg å lære noe nytt. På en måte så jeg at jeg ikke hadde mer fremtid i Albania, nå skal jeg konsentrere meg på, og spesielt de to første årene var litt sånn Albania og Island, med tanke til Albania og så Island. Så etter jeg besøkte Albania, da sa jeg, nei, her er jeg. Nå blir jeg på Island, konsentrere meg på språk, og så ble det. Men jeg ble borte en periode, fordi jeg ble borte som Lindita fra Albania. Jeg ble bare Lindita som prøver å tilpasse seg språket samfunnet. Jeg likte mange gode ting, jeg var i den prosessen i mange år, i mange, mange år. Og jeg har vært heldig fordi jeg bodde på Island, fordi folk er ganske, hva skal jeg si, de aksepterer deg. De har et språk, de har et uttrykk av. Som de sa, «det kommer, det ordner seg». Og det er sånn, nei, det ordner seg. Jo, da, ja, det er bare du kommer til, men språket er litt vanskelig, men da kom det, det kom, alt kom. Og så den opplevelsen med musikk, og sånn, noe som jeg ville, det hadde jeg ikke på, det hadde jeg ikke i Albania. På mange måter likte jeg den Lindita som bodde i, som bodde på Island.

Hold fast i den, altså, den Lindita som bodde på Island. Og igjen så spør jeg, har det noe med språket å gjøre? Et eksempel, min eldste datter flyttet til Hellas, hun lærte seg gresk, jobbet på restauranter, og når hun snakker gresk, så er hun helt forskjellig. Kroppsspråket, gestene, alt det som er på en måte, det greske, veldig ekspressivt. Min bror er musiker, ganske stille, egentlig beskjeden, men han bodde i USA i mange år, og når han snakker amerikansk til sine venner, så framstår han som en helt, ikke på en negativ måte, men han blir en helt annen person, gjennom språket, gjennom måten han uttrykker seg på. Jeg sier ikke at man blir forskjellig person, men på samme måte som din måte å snakke til barna i barnehagen, er annerledes enn om du snakker til dine venner i en eller annen filmklubb eller litterær sammenheng. Eller nå. Vi tilpasser oss i hele tiden settinger, og vi er intelligente på den måten at vi gjør det som er riktig, ut ifra sånn som vi forstår situasjonen. Men jeg er opptatt av det her med hvordan språket, altså hvordan det islandske, når du går inn, den Lindita som ble islandsk, og som likte seg selv som islending. Dette blir kanskje litt for vidløftig, men jeg syns det...

Det er et veldig godt poeng, det er fint, og så må jeg definere meg selv. Men det likte jeg i den prosessen, jeg kastet meg ut i det dypet. Det gjorde jeg, og så lærte jeg å svømme, det gjorde jeg det samme. Så jeg kastet meg i den. Da møtte jeg mye positivitet på Island. De støttet meg. Så alt som jeg gjorde, ja, du snakker bra, jeg likte den, eller jeg hadde tenkt meg, her er livet mitt, jeg går frem. Sånn one way ticket. Og så ekteskapet. Det er ikke noe som man... Og så mange gode ting som skjedde da barna ble født der, og så... Hva skal jeg si? Kanskje det var den Lindita som var mer seg selv enn i Albania.

Om dette er ikke noe psykologisessjon i det hele tatt. Men jeg synes det er interessant ut ifra det vi snakker om identitet, om identitetspolitikk også. Hva er det som er akseptabelt? Hvor annerledes kan man være og likevel være en del av et fellesskap? Det å bli tatt imot på Island, å bli omfavnet, gå inn i det, lære språket ordentlig, og så komme hit igjen til Norge, hvor vi har hatt, og til dels har, og i større grad nå enn før, en slags litt mørk undertone av skepsis, eller fremmedfrykt til og med, og hvor mange, altfor mange stemmer, har kommet til og sier at for eksempel islam er farlig, eller fremmede, vi har noe, har vi nok, vi må passe på det norske, det norske er viktig, vi må ikke miste det norske. Sånne tanker og sånne ideer. Jeg stiller det litt åpent til deg, men du har gjort en veldig reise fra Albania, via Island mot Norge, og har igjen fått et slags, som du sier, feste tilbake igjen til Albania, både med musikken din, folketoner, sangene.

Det er en slags sirkel, som antropologen sier, du går fra hjemmet og kommer tilbake, som jeg skal ikke. Men du ser, jeg, når jeg bodde på Island, jeg følte meg aldri utlending. Nei. Aldri, jeg vet ikke, det er kanskje jeg som er med folk rundt meg, men vi speiler hvordan vi føler oss. Jeg var en liten som prøvde å tilpasse seg og være ganske positivt om kultur og ting, og Island ga meg ganske mye, også musikken og jobb, og jeg, ja, veldig takknemlig, når jeg flyttet til Norge, da sa jeg, jeg er albansk, jeg har Island i hjertet mitt, jeg har det i dag, men her i Norge er jeg Lindita. Nå sier du norsk, det er jeg ikke, jeg vet ikke hva det er norsk, som du spurte meg, jeg vet typisk albansk, men her har jeg kommet da jeg har funnet meg selv direkte. Jeg elsker å være i Drammen, og jeg elsker å, og jeg ser ikke etter at jeg har reist så langt, og jeg måtte begynne helt fra nytt til å etablere meg.

Om du har ikke opplevd den kalde skulderen, eller den skepsisen, eller?

Nei, og en gang var jeg veldig overrasket, vi var på en fest med jobben, og så hadde vi noen vikar som var ikke norsk, og så sier noen til meg, vi må holde det sammen, vi. Hvem er vi? Vi er du. Da ble jeg litt sjokkert, fordi jeg tenkte ikke, vi tenkte vi alle sammen, ikke jeg og du, og fordi vi er utenlandske. Jeg kan oppleve i dag, hvis jeg snakker med albanere, det er helt annet språk, alt renner, ikke sant? Også hvis jeg er i en gruppe med nordmenn, eller med islendinger, du ser forskjell hvordan nordmenn kommuniserer med hverandre, også islendingene som er mer åpne, wild på en måte, og albarnerne som har sin egen, det gjør jeg selvfølgelig, eller passer til alle, men jeg har aldri opplevd det, ikke på jobben, ikke noe sted, og ikke at jeg er utenlandsk. Når jeg går og møter, å, heter du Lindita, så flott navn da, er du fra Spania? Fordi Lindita ... Nei, jeg er albansk, så bra, nei, har ikke opplevd noe, nei. Men det kanskje jeg forventer ikke, at jeg opplever at noe ser meg.

Du ser ikke etter det, du tar det ikke inn.

Ikke sant, det er litt sånn en sirkel, hvis du føler at de kommer til å se deg, med alt som vi gjør.

Men det har jo med blikket å gjøre, hvis du går og ser etter noe skepsis, du ser noen som bare trekker seg litt tilbake, eller så tenker du, ja, ja, ja.

Jeg tar det ikke, fordi jeg, jeg tar det som barna, ok, den personen har det litt, jeg kan ikke si at hun har problemer med seg selv, men det er litt sånn tilbakeholdning. Når jeg kom fra Albania til Island, og sa, å, for Albania er så flott land, det kan du fortelle, for det har vært stengt, som man gjorde, så kommer jeg til Norge, så, Å, Island, å, så eksotisk det er, dit vil jeg reise, jeg elsker, elsker Reykjavik, Reykjavik, Reykjavik og Heitapottur. Men sånn, da er det en, selvfølgelig, da blir det sånn eksotisk på en måte, jeg har sett på en spott, så, jeg kan ikke oppleve noe sånn negativt.

I denne podkasten har vi, jeg har mange ganger nevnt forholdet mellom det store vi, altså fellesskapet, som er veldig mangfoldig, hvor både individuelt og gruppevis er vi veldig forskjellige, men at vi har en link dit, samtidig som vi også har disse tette fellesskapene, og religion er jo et sånt

eksempel, at man har en menighet, du nevnte Fjell menighet, det er en setting hvor man går sammen og blir kjent med hverandre, og dyrker en bestemt ting, erfaring, religiøse erfaring, altså det universelle, følelsen av at vi er et land, at vi er et folk, at vi er forskjellige, men samtidig ett.

Og det var stor hjelp, det fikk jeg med.

Jo, men jeg tenker på at det er et utgangspunkt for det spørsmålet som jeg har lyst til å stille deg, eller den tanken, da, at den reise du har gjort, rundt, ikke sant, fra Albania, Island, Norge, og så begynner å søke tilbake igjen nå med den plata som vi snakket om, som er albanske sanger, tradisjonelle, med, ja, og så sier du at du har etablert en albansk gruppe. Hvilken gruppe er det?

Det er folk som har bodd mange år her i i Drammen over 40, det er ikke alle som har sunget før, og de har lagt, vi var veldig aktive før korona, så det har blitt litt noe, litt, noen ganger kommer vi sammen, men vi synger kun albanske sanger.

Ja, så det er et sangkor?

Det er kor, og noen av dem aldri sunget kor, men vi kom ganske langt med det, for det er et samfunn, og det er samklang, og vi hadde veldig god tid sammen, det er en sånn quality time sammen, synger på albansk.

Snakker dere om tekstene?

Tekstene er det viktigste, vi er det mest kjærlighetssanger, sånn folkesanger, som alle kan synges, fra forskjellige områder i Albania eller Kosovo.

Nei, fordi en har behov for disse tette fellesskapene, på en eller annen måte. Jeg har også begynt å synge kor nå, jeg har sunget i mange år i en vokalgruppe, men jeg har begynt nå i kantoret, i Jørn Fevang, i Bragernes, som vi sang nettopp ... Er du tenor? Ja. Så vi sang nettopp Vivaldis Gloria, for eksempel, og skal nå begynne med, holde på med Messias igjen, skal vi se til opp til høsten.

Händel?

Ja. Så det fellesskapet vi har der er jo musikalsk, men samtidig så blir det jo, det er jo også litt mer enn det, enn å bli kjent med folk. Så jeg synes det der er et interessant poeng, hva slags identitet eller tilknytninger man har. Du er sanger, du leder den gruppa di, jeg er også sanger i et Kor, men jeg er også teolog, ikke sant? Jeg er også interessert i, altså jeg kan liste opp en hel masse identiteter som er min mix, eller som blir mitt særpreg. Så jeg synes det er jo interessant å få føle det bare litt mer, ikke sant? Denne identiteten, hva slags, hvem er vi? Egentlig, ikke sant? Den spør jo, ja hvor er du fra egentlig? Men den kan jo ikke så godt spørre, ja hvem er du?

Det er bedre, hvem er du? Ja, absolutt, hvem er du? Ja, du sier, hvem er du? Jeg drømte jo at jeg hadde vært en night terror. Så prøvde jeg å...

Mareritt?

Ja, mareritt det var det, men litt sånn som noe kom på bein, eller sånn våkna jeg, og kunne ikke være helt nær meg, men da følte jeg meg, at jeg snakket med noen sånn på albansk, hvem er du?» Så du kommer akkurat til sånn, «Hvem er du?» Men så står jeg opp der, sånn ja, halsen min var da litt sånn, litt forkjølet, litt sånn. Men det opplevde jeg ganske kraftig.

Stort spørsmål, da.

Stort spørsmål. Hvem er du? På albansk, fordi folk sier noen, spør meg, drømmer du på albansk, eller norsk, eller islandsk? Jeg sier, jeg vet ikke, men den, mareritt, morgenen, sånn tre på natta, det var på albansk. Det hørte ut som om det var sånn lukket sånn, «Hvem er du?» På albansk, «Kosje ti».

Og kanskje det er det vi skal bruke livet til, å finne ut hvem vi er.

Det er det jeg leter etter, jeg bygger min identitet, jeg er veldig på reise, og kaster ting som jeg trenger ikke, og bli fornøyd, og sånn «self compassion», som er veldig viktig, jeg kan ikke gi til andre hvis jeg ikke har fylt meg selv.

Vi går mot slutten her, så skal jeg stille det store spørsmålet, hva er det du blir mest inspirert av? Hva er det som gir deg krefter til å gå videre? Kraft, inspirasjon?

Kunst gir meg, og familie min. Men kunst, og det siste jeg har begynt, er å male.. farger. Jeg skal ha en utstilling i Berat, den 27. mai, med akvarellene mine. Det er en andre, som jeg hadde i Skodra, i Nord-Albania, jeg kunne ikke male før korona, ingenting, det er bare sånne blande farger, som barn i barnehagen. Så har jeg utviklet min egen stil.

Ikke en utstilling her?

Kanskje senere, jeg har ikke tenkt på det. Men jeg har mange malerier hjemme, som er... Nei, kanskje senere. Jeg må hente dem fra Albania. De er fortsatt der.

Lindita, timen vår er over, rett og slett. Dette har vært en stor fornøyelse. Tusen takk for at du tok deg tid.

Takk skal du ha.

Ypsilon-samtalene produseres for Kirkelig Dialogsenter i Drammen av Ivar Flaten. Det er jeg som har redaktøransvaret og som produserer episodene. Podkasten den er støttet av Drammen kommune, av Barne- og familiedepartementet og av Einar Jules Legat. Vi ønsker svært gjerne innspill på hvem som kan være aktuelle som samtalepartnere. Gjerne også med temaer til hva dere syns kan være interessant å høre om. Gi gjerne beskjed via e-post til ivar@ifd.no Vi høres!